

בתחילת פרשת השבוע מסופר:

1 **וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיְלַךְ חֲרָנָה¹, וּמְסִים², בְּסוּיֵם הָעֵינִין**
 2 **יַעֲקֹב אֲבִינוּ חוֹתֵם אֶת דְּבָרֵי תְּפִילְתּוֹ לֵה' בְּצֵאתוֹ לְדֶרֶךְ בְּאֵמְרוֹ וַיִּשְׁבְּתֵי**
 3 **בְּשָׁלוֹם אֶל בֵּית אָבִי וְגו' כ** כאשר אשוב מן הדרך בשלום ואחזור לבית
 4 **אָבִי, אֹזִי וְהָאֲבֵן הַזֹּאת אֲשֶׁר**
 5 **שָׁמַתִּי מִצֵּבָה כַּעַת בְּצֵאתִי**
 6 **לְחָרָן יִהְיֶה בֵּית אֱלֹקִים,**
 7 **וְכָל אֲשֶׁר תִּתֵּן לִי עֲשֶׂה**
 8 **אֲעֲשֶׂנּוּ לָךְ.**
 9 **וַיְדוּעִים רַבּוּי הַדִּיּוּקִים**
 10 **הַשְּׂאֵלוֹת הַרְבוֹת הַנוֹבְעוֹת מְדוּק**
 11 **בְּלִשׁוֹן הַפְּסוּקִים שֵׁשֶׁשׁ**
 12 **בְּפֶרֶשָׁה זֹאת בְּדְרוּשֵׁי מֵאֵמְרוֹ**
 13 **וְנִשְׂאִינוּ, הַחֵל מֵאֲדָמוֹר**
 14 **וְאֲדָמוֹר**
 15 **הָאֲמָצְעִי³, וּמֵהֶם, חֵלֶק**
 16 **מֵהַדִּיּוּקִים הַלּוֹלָהֵם דְּצָרִיף**
 17 **לְהַבִּין שְׂיִכּוֹת הַקָּשֶׁר הַתּוֹכְנֵי**
 18 **בֵּין הָעֵינִינִים שְׂבָפְסוּקִים**
 19 **אֵלוֹ (וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר**
 20 **שֶׁבַע וַיְלַךְ חֲרָנָה, וַיִּשְׁבְּתֵי**
 21 **בְּשָׁלוֹם גו' וְהָאֲבֵן הַזֹּאת**
 22 **גו'). וְהוֹלֵךְ וּמְבַאֵר מְדוּעַ צָרִיף**
 23 **לֹמַר שֵׁשׁ קָשֶׁר כֹּזֵה דְהִנְהָ,**
 24 **מֵה שְׂכָתוֹב וַיֵּצֵא יַעֲקֹב**
 25 **מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיְלַךְ חֲרָנָה,**
 26 **הוּא לֹא רַק תְּחִלַּת**
 27 **הַפֶּרֶשָׁה כְּלָה, אִף שֶׁגַם זֶה**
 28 **סִיבָה לְקָשֶׁר בֵּין פְּסוּקֵי זֶה לְכָל**
 29 **עֵינֵי הַפֶּרֶשָׁה אֲלָא גַם**
 30 **תְּחִלַּת עֵנִין פְּרָטִי נוֹשֵׂא**
 31 **זֶה שְׂפִימוֹ שֶׁל**
 32 **הָעֵינִין הַזֶּה בְּפֶרֶט הוּא**
 33 **וַיִּשְׁבְּתֵי בְּשָׁלוֹם גו' וְהָאֲבֵן**
 34 **הַזֹּאת וְגו', כִּי שְׂבֻדָּאֵי יֵשׁ**
 35 **לְמִצּוֹא קָשֶׁר תּוֹכְנֵי בֵּין הַדְּבָרִים**
 36 **וְצָרִיף לְהַבִּין מֵהִי**
 37 **הַשְּׂיִכּוֹת וְהַקָּשֶׁר הַתּוֹכְנֵי**
 38 **דְּתַחֲלַת הָעֵנִין (וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיְלַךְ חֲרָנָה) לְסוּיֵם**
 39 **הָעֵנִין (וַיִּשְׁבְּתֵי בְּשָׁלוֹם גו' וְהָאֲבֵן הַזֹּאת וְגו'). גַּם צָרִיף**

בס"ד. שבת פרשת ויצא, יו"ד כסלו,
ה'תשכ"ו
(הנחה בלתי מוגה)

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיְלַךְ חֲרָנָה¹, וּמְסִים², וַיִּשְׁבְּתֵי
בְּשָׁלוֹם אֶל בֵּית אָבִי וְגו' וְהָאֲבֵן הַזֹּאת אֲשֶׁר
שָׁמַתִּי מִצֵּבָה יִהְיֶה בֵּית אֱלֹקִים, וְכָל אֲשֶׁר תִּתֵּן לִי עֲשֶׂה
אֲעֲשֶׂנּוּ לָךְ. וַיְדוּעִים רַבּוּי הַדִּיּוּקִים שֵׁשֶׁשׁ בְּפֶרֶשָׁה זֹאת
בְּדְרוּשֵׁי רַבּוּתֵינוּ וְנִשְׂאִינוּ, הַחֵל מֵאֲדָמוֹר הַזֶּקֶן
וְאֲדָמוֹר הָאֲמָצְעִי³, וּמֵהֶם, דְּצָרִיף לְהַבִּין שְׂיִכּוֹת
הָעֵינִינִים שְׂבָפְסוּקִים אֵלוֹ (וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיְלַךְ
חֲרָנָה, וַיִּשְׁבְּתֵי בְּשָׁלוֹם גו' וְהָאֲבֵן הַזֹּאת גו'). דְּהִנְהָ, מֵה
שְׂכָתוֹב וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיְלַךְ חֲרָנָה, הוּא לֹא רַק
תְּחִלַּת הַפֶּרֶשָׁה כְּלָה, אֲלָא גַם תְּחִלַּת עֵנִין פְּרָטִי זֶה
שְׂפִימוֹ הוּא וַיִּשְׁבְּתֵי בְּשָׁלוֹם גו' וְהָאֲבֵן הַזֹּאת וְגו', וְצָרִיף
לְהַבִּין מֵהִי הַשְּׂיִכּוֹת דְּתַחֲלַת הָעֵנִין (וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר
שֶׁבַע וַיְלַךְ חֲרָנָה) לְסוּיֵם הָעֵנִין (וַיִּשְׁבְּתֵי בְּשָׁלוֹם גו' וְהָאֲבֵן
הַזֹּאת וְגו'). גַּם צָרִיף לְהַבִּין מֵה שְׂכָתוֹב וְהָאֲבֵן
הַזֹּאת גו' יִהְיֶה בֵּית אֱלֹקִים, דְּלִכְאוּרָה, אִיף תִּהְיֶה הָאֲבֵן
בְּמַדְרָגָה גְּדוּלָּה כָּל כֶּן עַד שְׂתִּתְּהִי נִקְרָאת בֵּית אֱלֹקִים.
וַיִּנְקְדֵת הַבְּאוּר בְּזֶה, דְּהִנְהָ, יַעֲקֹב הוּא בְּחֵינַת יו"ד
עֲקֹב⁴, שֶׁהוּא הַמְּשַׁכֵּת בְּחֵינַת חֲכָמָה עֲלָאָה,
שֶׁהוּא בְּחֵינַת יו"ד, לְמַטָּה מֵטָה, גַּם בְּבְחֵינַת עֲקָבִים.
וְזֶהוּ וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיְלַךְ חֲרָנָה, שְׂבָחֵינַת יַעֲקֹב
הוּא הַמְּמַשֵּׁיף מִבְּחֵינַת בְּאֵר שֶׁבַע, שֶׁהִיא בְּחֵינַת נְעֻלִית
בְּיֹתֵר, עַד לְמַטָּה מֵטָה לְמַדְרָגָה הַיּוֹתֵר תְּחַתּוֹנָה, שֶׁהִיא
בְּחֵינַת חֲרָן, שְׂעִלִּיהָ אֵמְרוֹ
חֲכָמֵינוּ ז"ל שֶׁהִיא חֲרוֹן אָף
שֶׁל עוֹלָם⁵.
וְזֶהוּ גַם הַפִּירוּשׁ הַפְּנִימִי שֶׁל
מֵה שְׂכָתוֹב⁶ צָנָה יִשׁוּעוֹת
יַעֲקֹב, יִשׁוּעוֹת הֵם ש"ע (או ש"ע"ה) נְהוּרִין עֲלָאִין⁷, אִוּרוֹת
עֵלְיוֹנִים שְׂזָהוּ⁸ רֵאשִׁית הַהִשְׁתַּלְּשְׁלוֹת, בְּחֵינַת חֲכָמָה, או

42 **לְהַבִּין** לגופו של עניין מה שכתוב בסיום הקטע והאבן הזאת גו'
 43 **יִהְיֶה בֵּית אֱלֹקִים, דְּלִכְאוּרָה, אִיף תִּהְיֶה הָאֲבֵן** שלכאורה היא
 44 **אֲבֵן פְּשוּטָה לְלֹא חִשְׁבוֹת יִתִּירָה בְּמַדְרָגָה גְּדוּלָּה כָּל כֶּן עַד שְׂתִּתְּהִי**
 45 **נִקְרָאת בֵּית אֱלֹקִים. ?**
 46 **וַיִּנְקְדֵת הַבְּאוּר בְּזֶה,**
 47 **דְּהִנְהָ, יַעֲקֹב הוּא בְּחֵינַת**
 48 **יו"ד עֲקָב⁴, שֶׁהוּא**
 49 **הַמְּשַׁכֵּת בְּחֵינַת חֲכָמָה**
 50 **עֲלָאָה, הַחֲכָמָה הָעֵלְיוֹנָה**
 51 **(הַדְּרָגָה הַגְּבוּהָה וְהַנְּעֻלִית**
 52 **שְׂבַסְפִּירַת הַחֲכָמָה הָעֵלְיוֹנָה)**
 53 **שֶׁהוּא בְּחֵינַת יו"ד,**
 54 **כְּמִבְאוּר בְּקִבְלָה וְחִסְדוֹת**
 55 **שֶׁהֵאוֹתוֹת שֶׁל שֵׁם הו"י (יו"ד,**
 56 **ה"א, ו"א, ה"א) הֵם כְּנִגְדַּ עֶשֶׂר**
 57 **הַסְפִּירוֹת, וְהַיּוֹד הִיא כְּנִגְדַּ**
 58 **סְפִירַת הַחֲכָמָה. וַיַּעֲקֹב, חִיבוּר**
 59 **בֵּין יו"ד ו"עֲקָב, הוּא הַמְּשַׁכֵּת**
 60 **הַחֲכָמָה הָעֵלְיוֹנָה לְמַטָּה**
 61 **מֵטָה, גַּם בְּבְחֵינַת עֲקָבִים**
 62 **כְּשֵׁם שְׂבָחוּף הָאֵדָם הָעֲקָב הוּא**
 63 **הַחֲלֵק הַנְּמוּךְ בְּיֹתֵר, כִּי**
 64 **בְּרוּחָנוֹת "עֲקָב" הִיא בְּחֵינָה**
 65 **נְחוּתָה בְּיֹתֵר. וְזֶהוּ הַפִּירוּשׁ**
 66 **הַפְּנִימִי בְּפִסּוּק (וַיֵּצֵא יַעֲקֹב**
 67 **מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיְלַךְ חֲרָנָה,**
 68 **שְׂבָחֵינַת יַעֲקֹב הוּא**
 69 **הַמְּמַשֵּׁיף וּמְוִרֵד וּמְגַלָּה**
 70 **מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה מִבְּחֵינַת**
 71 **בְּאֵר שֶׁבַע, שֶׁהִיא בְּחֵינָה**
 72 **נְעֻלִית בְּיֹתֵר, וּמְכוּוֹנַת כְּנִגְדַּ**
 73 **שְׂבַע הַמִּידוֹת הָעֵלְיוֹנוֹת עַד**
 74 **לְמַטָּה מֵטָה לְמַדְרָגָה**
 75 **הַיּוֹתֵר תְּחַתּוֹנָה, שֶׁהִיא**
 76 **בְּחֵינַת חֲרָן, שְׂעִלִּיהָ אֵמְרוֹ**
 77 **חֲכָמֵינוּ ז"ל שֶׁהִיא חֲרוֹן אָף**
 78 **שֶׁל עוֹלָם⁵.**
 79 **וְזֶהוּ גַם הַפִּירוּשׁ הַפְּנִימִי שֶׁל**
 80 **מֵה שְׂכָתוֹב⁶ צָנָה יִשׁוּעוֹת**
 81 **יַעֲקֹב, יִשׁוּעוֹת הֵם ש"ע (או ש"ע"ה) נְהוּרִין עֲלָאִין⁷, אִוּרוֹת**
 82 **עֵלְיוֹנִים שְׂזָהוּ⁸ רֵאשִׁית הַהִשְׁתַּלְּשְׁלוֹת, בְּחֵינַת חֲכָמָה, או**

1) ריש פרשתנו (כח, יו"ד). 2) שם, כא-כב. 3) תו"א ותו"ח ריש פרשתנו. 4) פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) בערכו. עץ חיים שער ג (שער סדר האצילות) פ"ב. 5) ראה פרש"י ס"פ נח. 6) תהלים מד, ה. 7) בתו"א שם: "ש"ע נהורין עילאין". בתו"ח שם: "ש"ע"ה נהורין כמ"ש בזוהר". ובתניא אגה"ק ס"ג (קד, סע"ב): "דש"ע נהורין שבזוה"ק". — ראה זהר ח"א ד, ב. ח"ג קלג, סע"ב. וראה אוה"ת (יהל אור) לתהלים ע' שנב. 8) ראה גם אוה"ת פרשתנו קצב, סע"א ואילך.

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה

ביאור בדרך אפשר

1 לְמַעַלְהָ מִהַשְׁתַּלְשְׁלוֹת, בְּחֵינַת הַפֶּתֶר (עֵתִיק וְאַרְיֵף), האור
 2 האלוקי היורד ונשפע מלמעלה למטה נמשך בצורה הדרגתית, מדרגה לדרגה,
 3 כך שבסיום דרגה אחת מתחילה דרגה אחרת והוא נקרא 'השתלשלות' כמשל
 4 לשלשלת (שרשרת) בעלת חוליות רבות שכל אחת נוגעת בחברתה והאורות
 5 העליונים הרמוזים בביטוי
 6 "ישועות" מתייחסים לדרגה
 7 העליונה ב'השתלשלות' הוא
 8 החכמה, ראשית הספירות. וכן
 9 יש לפרש גם שהכוונה לאורות
 10 עליונים שלמעלה מההשתלשלות
 11 שמקורם מבחינת 'כתר עליון'
 12 שלמעלה מהחכמה, כשם
 13 שהכתר הוא מעל לראשו של
 14 האדם (והכוונה לשתי הבחינות
 15 שבכתר – 'עתיק יומין' היינו
 16 שנעתק ונבדל מ'יום' וגילוי,
 17 ו'אריך אנפין', פנים ארוכות,
 18 היינו דרגה גבוהה ו'ארוכה' –
 19 כמבואר בהרחבה בקבלה
 20 וחסידות, ובאופן כללי 'עתיק'
 21 הוא פנימיות הכתר ונמשל לעניין
 22 התענוג שבנפש האדם, ו'אריך'
 23 הוא חיצוניות הכתר ונמשל
 24 לעניין הרצון שבנפש האדם)
 25 וגם ישועות הוא מְלֻשׁוֹן
 26 שְׁעָה, דְּהֵינּוּ פְּנִיָּה (א
 27 קָעַר)⁹, שְׁהוּא עֲנִין
 28 הַפְּנִיָּה וההתייחסות
 29 הֶרְאוּנָה שֶׁל עֲצָמוֹתוֹ
 30 וְתַבְרָף העצמיות של הקדוש ברוך הוא שמצד עצמו הוא נעלה ורם ונישא
 31 ממציות העולמות והנבראים לאין שיעור, והביטוי "ישועות" מלשון שעה
 32 ופניה מתפרש על ההתייחסות הראשונה של עצמותו לְהֵיחֵד וְרִידַת
 33 וְהַמְשַׁכָּת אֹרּוֹ לְמִטָּה מִטָּה. וְעַל זֶה הַמְשַׁכָּת וְהַתְּגַלּוֹת האורות
 34 העליונים מלמעלה מעלה עד למטה מטה נֶאֱמַר צוּה יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב,
 35 צוּה הוּא מְלֻשׁוֹן צוֹתָא וְחִבּוּר, וְהֵינּוּ, שְׁיַעֲקֹב הוּא הַמְּחַבֵּר
 36 וּמְמַשִּׁיף בְּחֵינַת הַיְשׁוּעוֹת שֶׁהֵם כְּאֵמֹר אֹרּוֹת עֲלִיוֹנִים לְמִטָּה.
 37 וְתַכְלִית הַפְּנִיָּה בִּיצִיאַת יַעֲקֹב מִבְּאֵר שְׁבַע דְּרָגָה נְעִלִית בִּיחֹד
 38 בְּרוּחַנִיּוֹת לְחֶרֶן אֶף שֶׁל עוֹלָם דְּרָגָה נְמוּכָה בִּיחֹד בְּרוּחַנִיּוֹת הִיא,
 39 כְּדִי לַעֲסֹק בְּעִבּוּדַת הַיְבֹרֵרִים, בתוך הדברים הגשמיים הנחותים יש
 40 ניצוצות של קדושה, וכאשר האדם בא במגע עם הגשמיות ומשתמש בענייני
 41 העולם לצורך התורה והמצוות ועבודת ה', הוא מפריד בין הטוב והרע

ביאור בדרך אפשר

42 המעורבים בהם ומברר את הטוב מן הרע ומעלה אותו לקדושה שְׁעַל־יְדֵי־
 43 זֶה נַעֲשֶׂה בניצוצות שירדו ונפלו' למטה עֲלוּי גְדוֹל בְּיֹתֵר, כי הם
 44 עוברים משליטת ה'קליפות' התחתונות לתחום הקדושה הנעלית וְזֶהוּ עֲנִין
 45 וְהָאֵבֶן הַזֹּאת גו' יְהִיָּה בֵּית אֱלֹקִים וְגו' היינו שכתוצאה מ"עבודת
 46 הביוררים", אבן פשוטה לכאורה
 47 שאין בה מעלה מיוחדת מתעלית
 48 להיות בדרגה גבוהה ביותר,
 49 "בית אלוקים".
 50 (ב) וְיֹבֵן זֶה בְּהַקְדִּים מֵה
 51 שְׁפָתוֹב¹⁰ כּוֹס יְשׁוּעוֹת
 52 אֲשָׁא, דְּכּוֹס הֵינּוּ בְּחֵינַת
 53 הַכְּלִי לְקַבֵּל אֶת הַמְּשַׁכָּת
 54 בְּחֵינַת הַיְשׁוּעוֹת, האור
 55 האלוקי היורד ונשפע מלמעלה
 56 למטה בא באמצעות 'אורות'
 57 (ההשפעה וההתגלות עצמה)
 58 ו'כלים' (שבמובן מסוים
 59 מעלימים על האור ומגבילים
 60 אותו, אך הם האמצעי דרכו
 61 האורות נמשכים ומאירים) וְעַל
 62 זֶה עַל הַכְּלִים לְקַבֵּל וְקַבֵּל
 63 האורות העליונים נֶאֱמַר כּוֹס
 64 יְשׁוּעוֹת אֲשָׁא, שְׁבַכְדִּי
 65 שְׁהַפּוֹס יוֹכַל לְהֵיחֵד כְּלִי
 66 לְקַבֵּל וּלְקַלוֹט אֶת בְּחֵינַת
 67 הַיְשׁוּעוֹת, שיאירו בו
 68 ובאמצעותו צָרִיף לְהֵיחֵד
 69 תְּחִלָּה בְּכּוֹס עֲצָמוֹ עֲנִין שֶׁל
 70 הַגְּבֻהָה (אֲשָׁא) כְּמִבּוֹאֵר
 71 בגמרא ובהלכה שאחד מדיני 'כוס של ברכה' שאומרים עליו קידוש, ברכת
 72 המזון וכד' הוא שכאשר אומרים עליו את הברכה צריך להגביהו, כפי שהולך
 73 ומבאר.
 74 וְהַעֲנִין בְּזֶה, כְּמִבְּאֵר בְּמִאֲמַר שֶׁל אֲדָמוּר הַמְּאֲצִיעִי (בְּעַל
 75 הַגְּאוּלָּה שיצא ממאסר ביום יו"ד כסלו) בְּעֲנִין גְּבִיעַ הַכֶּסֶף¹¹, אודות
 76 המשמעות הפנימית של המושג 'גביע הכסף' הנזכר ביוסף ואחיו שִׁישׁ
 77 הַפְּרֶשׁ בֵּין כּוֹס יְשׁוּעוֹת, שָׁבוּ צָרִיף לְהֵיחֵד עֲנִין שֶׁל הַגְּבֻהָה,
 78 וכדי שאכן ישמש כלי לקליטת האור האלוקי צריכה להיות בו עצמו הגבהה
 79 לְגִבְעֵי הַכֶּסֶף, הגביע של יוסף, שָׁבוּ אֵין צָרִיף לְהֵיחֵד עֲנִין שֶׁל
 80 הַגְּבֻהָה כפי שהולך ומבאר.
 81 דְּהֵנָּה¹², כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשָׁא אֲמַר דְּוֹד הַמְּלֻךְ עַל בְּחֵינַתוֹ
 82 הַדְּרָגָה שֶׁל עֲצָמוֹ שְׁהִיא בְּחֵינַת מְלָכוּת דְּאֲצִילוֹת, ספירת המלכות

(9) ראה פרש"י בראשית ד, ד. (10) תהלים קטז, יג. (11) נדפס בס' מאמרים יקרים, חמ"ד, תרכ"ד. דפוס צילום — נ.י. תשל"ו. ואח"כ — במאמרי אדמו"ר האמצעי מקץ ע' רעט ואילך (הובא באוה"ת בא ע' שמא). וראה גם אוה"ת מקץ שמב, א ואילך. שמה, סע"א ואילך. (12) ראה גם לקו"ת דרושים לסוכות פ, ג.

שבת פרשת ויצא, יו"ד כסלו, ה'תשכ"ו

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 העליונה כפי שהיא בעולם האצילות דְכִיּוֹן שְׁרָגְלִיָּה יוֹרְדוֹת מְוֹת¹³,
2 ההשפעה ממנה נמשכת לדרגות נמוכות ביותר שיש בהם חיות אלוקית מועטת
3 מאד עד כדי כך שהן נקראות "מות", לְכֵן צָרִיף לְהִיּוֹת בָּהּ בספירת
4 המלכות, עֲנִין שֶׁל הַגְּבֵהָה (אָשָׁא) והתעלות כְּדֵי שְׁתּוּכַל לְהִיּוֹת
5 כְּלִי ואמצעי לְקַבֵּל ולקלוט
6 בתוכה אֶת בְּחִינַת
7 הַיְשׁוּעוֹת (כּוֹס יְשׁוּעוֹת).
8 אָמְנָם, בְּכּוֹס דְּיוֹסָף
9 (גְּבִיעַ הַכֶּסֶף) לֹא צָרִיף
10 לְהִיּוֹת עֲנִין הַהֲגָבָהה,
11 כתנאי והקדמה לקליטת האור
12 והשפע וְהִינּוּ לְפִי שְׁיוֹסָף
13 הוּא בְּחִינַת יְסוֹד
14 דְאֲצִילוֹת, ספירת היסוד
15 העליונה כפי שהיא בעולם
16 באצילות שהיא בחינת צְדִיק
17 עֲלִיּוֹן¹⁴, שעניינו ליצור חיבור
18 וקשר בין עולם האצילות
19 לעולמות שלמטה ממנו בדרך
20 המשכה (בשונה מ'צדיק תחתון'
21 שפועל בדרך העלאה מלמטה
22 למעלה) שָׁבוּ וְעַל־יְדוֹ
23 נִמְשְׁכוֹת כָּל הַהֲשַׁפְעוֹת
24 בְּסַפִּירַת הַמְּלָכוֹת, כְּמוֹ
25 שְׁכַתּוֹב¹⁵ וְיוֹסֵף גוֹ' הוּא
26 הַמְּשַׁבֵּיר לְכָל עִם הָאָרֶץ,
27 כמבואר בקבלה וחסידות
28 ספירת היסוד ענינה להמשיך
29 ולגלות ולהוריד למטה את האור
30 שקיים בספירות שמעליה (הם)
31 בעיקר המוחין חכמה בינה ודעת
32 והמידות חסד גבורה ותפארת)
33 וההשפעה בפועל היא באמצעות
34 ספירת המלכות וְהִרִי אֲמַתִּית
35 עֲנִין הַמְּשַׁפֵּיעַ הוּא בְּאִפְּן שְׁאִינּוּ יוֹרֵד מִמְדְּרַגְתּוֹ אֶל מְדְרַגַת
36 הַמְּקַבֵּל כְּדֵי לְהַשְׁפִּיעַ לוֹ אֶת הַהֲשַׁפְעָה, אֲלֵא מְשַׁפֵּיעַ לוֹ אֶת
37 הַהֲשַׁפְעָה בְּהִיּוֹתוֹ בְּמִקּוּמוֹ, כִּי בִדְרָךְ זוֹ הַהֲשַׁפְעָה מִהֲמַשְׁפִּיעַ הִיא כְּפִי
38 שְׁהוּא מִצַּד עֲצָמוֹ (בשונה מהשפעה בדרך שבה המשפיע יורד ממקומו וממילא
39 מִצְמָצֵם אֶת כְּמוֹת ואיכות ההשפעה שהיא השפעה מוגבלת ולא "אמיתית עניין
40 ההשפעה") וְכִיּוֹן שְׁאִין בּוֹ כִּמְשַׁפֵּיעַ עֲנִין שֶׁל יְרִידָה, אֵלֵא הוּא
41 מְשַׁפֵּיעַ מִהֲדַרְגָּה שְׁלוֹ עֲצָמוֹ מִבְּלִי לְרֹדֵת לְדַרְגָּה שֶׁל הַמְּקַבֵּל וְקוֹלֵט אֶת
42 הַהֲשַׁפְעָה לְכֵן לֹא צָרִיף לְהִיּוֹת בּוֹ עֲנִין שֶׁל הַגְּבֵהָה מִיּוֹחַדֵת לְצוּרֵךְ

1 ההשפעה, לְהִיּוֹתוֹ גְּבוּהָ מִצַּד עֲצָמוֹ, וְכִמְרַמְזוֹ גַם בְּשֵׁם גְּבִיעַ
2 שְׁפָרוּשׁוֹ כּוֹס גְּבוּהָ, וְזֵהוּ שְׁפָרֵשׁ רַש"י¹⁶ בפרשת מקץ על הפסוק
3 "ואת גביעי, גביע הכסף" שגביע הוא כּוֹס אָרֶף דְּוָקָא היינו כוס שיש לו
4 גובה.
5 וַיֵּשׁ לְקָשֶׁר זֶה עִם
6 הַמְּבַאֵר בְּתוֹרָה אור¹⁷
7 בְּכַתְּבֵי־דִּקְדָּשׁ אֲדָמוֹר
8 נְשַׁמְתוּ־עֵדֶן בְּעֲצָמוֹ
9 בְּעִנְיַן הַפְּרוּבִים, עליהם
10 נאמר בתורה שהיו שני כרובים
11 "כרוב אחד מקצה מזה וכרוב
12 אחד מקצה מזה" וכתב על כך
13 רבנו הזקן שְׁפָרוּב אֶחָד
14 מְקַצֵּה מִזֶּה¹⁸ הוּא קֶצֶה
15 אור־אֵין־סוֹף שְׁבִזְעִיר־
16 אֲנַפִּין, "זעיר אנפין"
17 (מילולית: פנים זעירות) הוא
18 כינוי לששת המידות שבספירות
19 העליונות (שלעומת המוחין יש
20 בהם אור מועט ו'קטן') והאור
21 האלוקי האינסופי שלמעלה
22 מהעולמות יורד עד ז"א שבעולם
23 האצילות כדי להאיר אחר כך
24 לעולמות שלמטה מאצילות,
25 וההארה היא על ידי ספירת
26 המלכות ו"כרוב אחד מקצה
27 מזה" הוא הקצה והסוף של
28 האור האין סוף המאיר בז"א
29 וכרוב אֶחָד מְקַצֵּה מִזֶּה¹⁸
30 בקצה השני הוּא בְּחִינַת
31 הַמְּלָכוֹת שֶׁהִיא הַמְּקוֹר
32 דְּבְרִיאָה־יְצִירָה־עֲשִׂיָּה,
33 העולמות הבאים לאחר עולם
34 האצילות שבהם כבר אין הארה
35 של אור האין סוף כמו בעולם האצילות וּמִזֶּה מוֹבֵן הַחֲלוּקִי הַהִבְדֵּל
36 שְׁבִין בְּחִינַת יְסוֹד (בְּחִינַתוֹ שֶׁל יוֹסֵף) שְׁבֵה כְּאִמּוֹר לֹא נִדְרַשׁת
37 הַגְּבֵהָה כְּדֵי לְהַשְׁפִּיעַ לְבְּחִינַת מְלָכוֹת (בְּחִינַתוֹ שֶׁל דָּוִד) שְׁבֵה כֵן
38 נִדְרַשׁת הַגְּבֵהָה כְּדֵי לְהַשְׁפִּיעַ. שְׁבִיחַת הַיְסוֹד, עִם הַיּוֹתָה הַדְּרָגָא
39 הָאֲחֻרּוֹנָה דְּבְחִינַת זְעִיר־אֲנַפִּין, שְׁהִירִי סַפִּירַת הַיְסוֹד הִיא הַסַּפִּירָה
40 הָאֲחֻרּוֹנָה וְהַתְּחִינָה בִּשְׁשַׁת הַמִּידוֹת (חַסֵּד, גְּבוּרָה, תְּפֹאֶרֶת, נִצְחָה, הוֹד, יְסוֹד)
41 מְכַל־מְקוֹם, הִרִי הוּא קֶצֶה אור־אֵין־סוֹף שְׁבִזְעִיר־אֲנַפִּין,
42 שְׁכָל הַדְּרָגוֹת שָׁבוּ, רֵאשִׁיתוֹ אֲמַצְעִיתוֹ וְתַחְתִּיתוֹ, וּבְכֻלָּל זֶה גַם

(13) משלי ה, ה. וראה אוה"ת נ"ך עה"פ. 14) ראה זהר פרשתנו קנג, ב. תו"א תרומה פ, ד. לקו"ת מסעי צ, ב. 15) מקץ מב, ו. (16) שם מד, ב. 17) ס"פ תרומה (פא, א"ב). 18) תרומה כה, יט. ויקהל לז, ח.

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 ה'קצה' והסוף שלו הם בכחינת איין-סוף, ולכן הרי הוא במדרגת
 2 העליון הוא האין סוף עצמו. מה-שאין-כן בחינת המלכות,
 3 להיותה המקור דבריא-ה-עשיה, כי השפעת האין סוף באופן
 4 של ירידה לברוא עולמות בדרגה שלמטה מהאצילות היא על ידי ספירת
 5 המלכות הרי היא במדרגת
 6 התחתון ולכן נאמר על שני
 7 הכרובים שהם נמצאים בשני
 8 קצוות שונים.
 9 וזהו גם החלוק שבין
 10 גביע הפסוף של יוסף, בחינת
 11 היסוד לכוס ישועות, של
 12 דוד בחינת המלכות, שבכוס
 13 ישועות כדי שיהיה כלי
 14 לקליטת השפע צריך להיות
 15 ענין של הגבחה (אשא),
 16 להיותו במדרגה
 17 תחתונה, כאמור שמידת
 18 המלכות דאצילות עם היותה
 19 חלק מעולם האצילות בכל זאת
 20 היא "במדרגת התחתון" מה-
 21 שאין-כן בגביע הפסוף,
 22 בחינת יסוד, לא צריך
 23 להיות ענין של הגבחה,
 24 והיא משפיעה גם ללא ההגבחה
 25 להיותו הגביע במדרגה
 26 נעלית מצד עצמו ועם
 27 היותו הקצה והסוף של הארת
 28 האין סוף, בכל זאת הוא
 29 במדרגת העליון.
 30 ועוד זאת בגביע הפסוף,
 31 שלא זו בלבד שלא צריך
 32 להיות בו ענין של
 33 הגבחה, והוא משפיע גם ללא
 34 ההגבחה אלא אדרבה, כמו
 35 שכתוב¹⁶ שיוסף הורה לאיש
 36 אשר על ביתו ואת גביעי גביע הפסוף תשים בפי אמתחת הקטן,
 37 היינו, שנמשך למטה דוקא והשפעתו יורדת ונמשכת עד לדרגות הכי
 38 נמוכות.
 39 וכללות ההפרש ההבדל בין נשיאת הפוס וגביע הפסוף
 40 בעבודת האדם, ההבדל האמור בין השפעה שמחייבת בהגבחה והתעלות
 41 מצד מקבל השפע, להשפעה שבה הדבר לא נדרש, קיים גם בעבודת ה'
 42 ברוחניות הוא על-דרך ההפרש ההבדל בין תפלה לתורה,

43 שניהם פועלים התקרבות של האדם עם הקדוש ברוך הוא אבל באופנים
 44 שונים שתפלה ענינה העלאת היינו התעלות של האדם מלמטה
 45 למעלה, כמו שכתוב¹⁹ לדוד אליך הוי נפשי אשא, וכאשר
 46 האדם מתפלל הוא מגביה ומנשא את נפשו להתקרב לאלוקות שזהו
 47 על-דרך הענין דכוס
 48 ישועות אשא, שהוא
 49 השפעה באמצעות הגבהה,
 50 כאמור, וגביע הפסוף הוא
 51 ענין ההמשכה והתגלות
 52 האלוקות מלמעלה למטה
 53 על האדם על-ידי התורה
 54 שניתנה מלמעלה.
 55 וכידוע²⁰ המשל המובא
 56 בחסידות לביאור ההבדל בין
 57 'המשכה' ו'העלאה' לשני
 58 אנשים שהאחד עומד
 59 למעלה והאחד למטה,
 60 שיחודם ההתאחדות שלהם
 61 וקירובם זה עם זה הוא
 62 בשני אופנים, אם
 63 שהתחתון יעלה למעלה
 64 וזה משל להתקרבות לאלוקות
 65 בדרך 'העלאה' מלמטה למעלה
 66 או שהעליון ירד למטה,
 67 וזהו משל להתקרבות לאלוקות
 68 כתוצאה מהמשכה והתגלות
 69 מלמעלה למטה וכך הוא
 70 ההפרש בין תפלה שענינה
 71 הוא 'העלאה' לתורה שענינה
 72 הוא 'המשכה'²¹.
 73 ג) ובאור ענין ההגבחה
 74 דכוס ישועות אשא
 75 שנתבאר לעיל בכללות (הינו
 76 שכדי שהכלים יוכלו לקלוט
 77 ולהכיל בתוכם את אור הספירות
 78 העליונות נדרשת בהם הגבהה ורוממות והתעלות מלמטה למעלה וזהו גם
 79 ענינו של דוד המלך, ספירת המלכות וענינה של עבודת התפלה בעבודת
 80 האדם שהיא בדרך התעלות מלמעלה למטה) בפרטיות יתר, דהנה
 81 נוסף על ב' האופנים הנ"ל במשל שני האנשים שהאחד מהם נמצא
 82 למטה והשני נמצא למטה וברצונם להתקרב זה לזה בבור דעליון
 83 ותחתון, אם על-ידי ירידת העליון למטה שהיא משל לענין
 84 המשכת האלוקות מלמעלה למטה או על-ידי עלית התחתון למעלה,

(19 תהלים כה, א. 20) לקו"ת דרושים לר"ה נה, סע"ג. 21) מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ח"ב ע' תרסח (הובא באוה"ת שם שמו, ריש ע"ב).

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 שהיא משל לעניין התעלות האדם מלמטה למעלה **לְשֵׁנוּ אִפֶּן** נוסף של
 2 התקרבות בין העליון והתחתון והוא **שֶׁהֶעֱלִיּוֹן יוֹרֵד מִמְדַּרְגָּתוֹ** אבל
 3 הירידה היא לא עד למטה מטה אלא רק **כְּמָה מַעְלוֹת, וְגַם הַתַּחְתּוֹן**
 4 **צָרִיף לַעְלוֹת מִמְדַּרְגָּתוֹ כּו',** לפחות במידה מסויימת **וְאִזּוּ יִמְשָׁף**
 5 **מֵהֶעֱלִיּוֹן לַתַּחְתּוֹן** היינו
 6 שמדובר בהתקרבות בין העליון
 7 לתחתון בדרך המשכה מלמעלה
 8 למטה, אבל יחד עם זאת גם
 9 התחתון מגביה עצמו כדי
 10 להתקרב אל העליון.
 11 **וְזֶהוּ עֲנִיָּן כּוֹס יְשׁוּעוֹת**
 12 **אֲשָׁא, שְׁכָרִי שִׁימְשָׁף**
 13 **מֵהַבְּחִינָה הַיּוֹתֵר עֲלִיּוֹנָה**
 14 **דִּישׁוּעוֹת** שהם אורות עליונים
 15 ביותר, כאמור, **בְּבַחֲיִנַת**
 16 **הַמַּלְכוּת (כּוֹס),** שהיא
 17 הספירה התחתונה ביותר, **לֹא**
 18 **מִסְפִּיק שֶׁהֶעֱלִיּוֹן יוֹרֵד**
 19 **מִמְדַּרְגָּתוֹ כְּמָה מַעְלוֹת,**
 20 **וְיֵשׁ קִירוּב מְצִירוֹ** אל התחתון
 21 **אֲלֹא צָרִיכָה לְהִיּוֹת גַּם**
 22 **עֲלִית הַתַּחְתּוֹן, שְׁזֶהוּ**
 23 **עֲנִיָּן הַגְּבֵהַת הַכּוֹס, וְזוֹ**
 24 **הַמְשַׁמְעוֹת הַפְּנִימִית** של ההלכה
 25 **לְהַגְבִּיחַ כּוֹס** של ברכה מלמטה
 26 **לְמַעְלָה, לְהַעֲלוֹת** את התחתון
 27 **כְּדִי לְקַרְבוֹ** על העליון **שְׁעַל-**
 28 **יְדִי-זֶה יוֹכֵל** התחתון **לְקַבֵּל**
 29 **אֶת הַהִמְשָׁכָה מֵהֶעֱלִיּוֹן**
 30 **לְאַחֲרֵי שְׁכָרִי יוֹרֵד** העליון
 31 **מִמְדַּרְגָּתוֹ** אבל ללא הגבהה
 32 **מְסוּיִמַת** מצד התחתון לא יהיה
 33 **כְּכוּחוֹ** לקלוט את האור מהעליון.
 34 **וְהִנֵּה, מְקוֹם הַחֲבוּר דְּעֲלִיּוֹן וְתַחְתּוֹן בְּעֲנִיָּן דְּכּוֹס יְשׁוּעוֹת**
 35 **אֲשָׁא** המקום שבו האדם והאלוקות נפגשים, כביכול, (בדומה למקום שבין
 36 המעלה והמטה שבו העליון והתחתון נפגשים כאשר העליון יורד כמה דרגות
 37 והתחתון עולה כמה דרגות) **הוּא בְּבַחֲיִנַת הַיְסוּד, וְהִנֵּנוּ, שְׁעֲלִית**
 38 **הַתַּחְתּוֹן (בְּבַחֲיִנַת הַמַּלְכוּת)** מלמטה **הִיא לְבַחֲיִנַת הַיְסוּד** ולא יותר
 39 **גְבוּה, וְיִרִידַת הֶעֱלִיּוֹן (בְּבַחֲיִנַת יְשׁוּעוֹת) הִיא עַד לְבַחֲיִנַת הַיְסוּד**
 40 **וְלֹא יוֹתֵר נִמּוֹךְ, וְכִי (בְּבַחֲיִנַת הַיְסוּד) נַעֲשֶׂה הַחֲבוּר דְּעֲלִיּוֹן**
 41 **וְתַחְתּוֹן, שְׁזֶהוּ עֲנִיָּן כִּי כָל בְּשָׂמִים וּבְאֲרָץ, דְּאַחֲדִי בְּשָׂמִיא**
 42 **וּבְאֲרָעָא** ²² על הפסוק "כי כל בשמים ובארץ" נאמר בתרגום "דאחיד

43 בשמיא ובארעא", היינו שמאחד (ומקשר) בשמים ובארץ ואמרו על כך בוהר
 44 שענין זה הוא התוכן של ספירת היסוד שבמידות היא חיבור והתקשרות בין
 45 המשפיע והמקבל, ולכן ספירת היסוד היא הדרגה שבה יש התאחדות בין
 46 העליון (שמים) והתחתון (ארץ). **וְעַל-פִּי-זֶה מוֹכֵן גַּם בְּנוֹגַע לְגַבִּיעַ**
 47 **יוֹסֵף, שְׁלֵהִיּוֹתוֹ בְּחִינַת**
 48 **הַיְסוּד שְׁשֵׁם הוּא מְקוֹם**
 49 **הַחֲבוּר דְּעֲלִיּוֹן וְתַחְתּוֹן,**
 50 **לְכֵן לֹא צָרִיף לְהִיּוֹת כּוֹ**
 51 **עֲנִיָּן הַהִגְבָּהָה** כי האמור
 52 **לְעִיל** על הצורך שגם התחתון
 53 **מְצִירוֹ** יתעלה ויתקרב אל העליון
 54 **מְדַבֵּר** בספירת המלכות, אבל
 55 **בְּסִפֵּרַת הַיְסוּד** יש אפשרות
 56 **לְחִיבּוּר** ואיחוד בין התחתון
 57 **וְהֶעֱלִיּוֹן** גם ללא הגבהה של
 58 **הַתַּחְתּוֹן, וּמִשּׁוּם** כך "כוס
 59 **יְשׁוּעוֹת**" כן צריך הגבהה ואילו
 60 **"גְבִיעַ הַכּוֹס"** לא צריך הגבהה.
 61 **(ד) וְהִנֵּה הָאָמוּר לְעִיל**
 62 **בְּחֻלּוֹק** בהבדל **שְׁבִינ כּוֹס**
 63 **יְשׁוּעוֹת לְגַבִּיעַ הַכּוֹס,**
 64 **שְׁכּוֹס יְשׁוּעוֹת (בְּבַחֲיִנַת**
 65 **הַמַּלְכוּת) הוּא לְמַטָּה**
 66 **בְּמִדְרָגָה מְגַבִּיעַ הַכּוֹס**
 67 **(בְּבַחֲיִנַת יְסוּד), שְׁלֵכֵן** בגלל
 68 **הִיּוֹתוֹ** בדרגה נמוכה **צָרִיף**
 69 **לְהִיּוֹת כּוֹ** ענין **הַהִגְבָּהָה,**
 70 **וְלֹלֵי** זאת אין בכוחו לקבל
 71 **הַשְּׁפָעָה הַרִי זֶה** רק בזמן
 72 **הַזֶּה, בּוֹזֵמ הַגְּלוּת שְׁיִשְׁנֹו**
 73 **הַסֵּדֵר דְּמִשְׁפִּיעַ וּמְקַבֵּל,**
 74 **כֹּאשֶׁר** נקבע שהשפעה והארה
 75 **מְדַרְגָּה** לדרגה, מעליון לתחתון,
 76 **הִיא** בדרך 'משפיע' ומקבל' **דְּכָר וְנוֹקְבָא, זָכַר** ונקבה, **בְּאִפְּן שְׁכַח**
 77 **הַזָּכָר** המשפיע **הוּא הַרְבֵּה יוֹתֵר** נעלה **מִכַּח הַנְּקֵבָה,** המקבל, **שְׁלֵכֵן**
 78 **הָאִישׁ דְּוָקָא דְּרַכּוֹ לְכַבֵּשׁ** ²³ כדברי חכמינו ז"ל שמצוות פרו ורבו היא
 79 **חֻבְתּוֹ** של האיש, והאשה איננה מצויה על כך כי נאמר בתורה "פרו ורבו
 80 **וּמִלֵּאוּ** את הארץ וכבשוה" ורק האיש דרכו לצאת למלחמה ולכבוש ואילו
 81 **הָאִישָׁה** אין דרכה לכבוש, ומבחינת התוכן הרוחני הדבר נובע מכך שהאיש
 82 **הוּא** בחינת "משפיע" והאשה היא בחינת "מקבל".
 83 **וְעֲנִיָּנוּ** משמעותו של עניין משפיע ומקבל **בְּעֵבוּדָה,** בעבודת ה' של
 84 **הָאָדָם, הוּא שְׁכַלְלוֹת עֲנִיָּן הַבְּרוּרִים נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי שֵׁם מ"ה**

(22) דברי הימים-א כט, יא ובתרגום. וראה זהר ח"א לא, א. ח"ב קטז, א. ח"ג רנו, סע"א. זוהר חדש קג, ב. ועוד. (23) יבמות סה, ב. (24) ראה עץ חיים שער ה (שער טנת"א) ספ"א. לקו"ת בחוקתי מז, ג. ובכ"מ.

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה

ביאור בדרך אפשר

1 **דָּוָקָא, כִּידוּעַ** ²⁴ שְׁמִ"ה מְבָרַר בִּין, שם הוי' יכול להיות נכתב
 2 בצורות שונות של מילוי וכאשר הוא במילוי ה' היינו יו"ד, ה"ה, ו"ו, ה"ה
 3 הרי הוא עולה בגימטריא 52 ונקרא שם בִּין ואילו כאשר שם הוי' נכתב
 4 במילוי אל"ף היינו יו"ד, ה"א, וא"ו, ה"א, הרי הוא עולה בגימטריא 45 ונקרא
 5 שם מ"ה ומבואר בחסידות ששם
 6 מ"ה הוא המברר והמפריד את
 7 הטוב מן הרע והמעלה את הטוב
 8 מתוך שם בִּין (והבירור הוא על
 9 ידי שם מ"ה בגלל שהוא עניין
 10 הביטול, כמו שכתוב 'ונחנו
 11 מה', לשון ביטול) ועל פי
 12 הקבלה שם מ"ה הוא עניין
 13 הזכר, משפיע, ושם בִּין הוא
 14 עניין הנקבה, מקבל. ובדרך כלל
 15 סדר ההשפעה הוא שהזכר
 16 משפיע אל הנקבה בדרך המשכה
 17 מלמטה למעלה. ו**גם כַּאֲשֶׁר**
 18 **הַבִּירוֹר** וההתקרבות לקדושה
 19 ואלוקות הוא **עַל־יְדֵי שֵׁם**
 20 **בִּין**, בדרך של התעלות
 21 המקבל (הנקבה) אל המשפיע
 22 (הזכר) **הָרִי זֶה נִעְשָׂה גַם**
 23 **כִּן עַל־יְדֵי שֵׁם מ"ה**²⁵,
 24 כפועל הבירור של הטוב מן הרע
 25 הוא על־ידי שם מ"ה הן
 26 **כְּבִירוֹר רֵאשׁוֹן, וּבְפָרֵט**
 27 **כְּבִירוֹר** ²⁶ שְׁנֵי מְבֹאֵר

28 בחסידות שברך כלל פעולת הבירור היא, כאמור, על ידי שם מ"ה המברר
 29 ומעלה את ניצוצות הקדושה שנפלו' וסדר הבירור הוא שתחילה צריך להיות
 30 'בירור ראשון' ולאחר מכן ישנו בירור שני (ותוכן העניין בקצרה הוא שגם
 31 לאחר הבירור וההעלאה של שם בִּין בבירור הראשון יש המשכה נוספת
 32 מלמעלה והארה של שם מ"ה בשם בִּין, היינו שלאחר ההעלאה מלמטה שהיא
 33 הבירור הראשון יש המשכה מלמעלה שהיא הבירור השני, כמבואר בתורה
 34 אור' פרשת וישב: "אף על פי שנתבררו הניצוצות... אי אפשר להם להתייחד
 35 ממש באלוקותו ית' עד שיומשך עליהם גילוי שם מ"ה דאצילות ועל ידי זה
 36 יתבררו בירור שני והוא העיקר"... כי הבירור הראשון היה רק שיהי' בהם
 37 בחינת ביטול היש וזהו רחוק עדיין מאלוקות... אלא על ידי שנמשך בהם...
 38 הארת שם מ"ה לבררם אז נכללו בביטול אמיתי באלוקות. וכמשל באדם
 39 שמברר בירורים על ידי שאוכל ושותה ואחר כך מתפלל באהבה ויראה על
 40 ידי כוח זה שאכל ושתה שנמצא נכללו החיות של המאכלים והמשקים...
 41 בבחינת האהבה רבה שלו ועם כל זה הוא עדיין רחוק... אלא כשעל ידי...

ביאור בדרך אפשר

42 אהבה ויראה שלו נמשכו לו רחילו ורחימו [יראה ואהבה] מלמעלה מאת ה'...
 43 אז ויכללו באהבה ויראה זו שנמשכים מלמעלה מבחינת אלוקות ממש ועל
 44 דרך זה הוא בירור שני".
 45 **אֲמַנָם, לְעֵתִיד לְבוֹא, בְּגִמְרַת הַבִּירוֹרִים,** כשיסתיים בירור והעלאת
 46 כל ניצוצות הקדושה **אֲזִי**
 47 **תִּתְעַלֶּה בְּחִינַת הַמַּלְכוּת**
 48 היא המקבל, לדרגה עליונה
 49 ביותר **וְלֹא תִצְטָרֵף לְקַבֵּל**
 50 **מִבְּחִינַת זְעִיר־אֲנָפִין,**
 51 המשפיע **כִּינּוֹן שְׁיֵהִיּוּ שְׁוִין**
 52 **בְּקוֹמָתָן** לאחר שהמקבל עלה
 53 ונתעלה לדרגת המשפיע.
 54 **וַיִּתִּירָה מְזֵה,** לא זו בלבד
 55 שהמלכות תהיה בדרגה שוה
 56 לז"א (המידות) אלא
 57 **שְׁהַמַּלְכוּת תִּתְעַלֶּה**
 58 **לְמַעַלָּה יוֹתֵר מִזְעִיר־**
 59 **אֲנָפִין, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב**²⁷
 60 שלעתיד לבוא **נִקְבָּה תְּסוֹבֵב**
 61 **גְּבֵר,** הנביא ירמיהו אומר כי
 62 בעוד שכיום בדרך כלל הגבר
 63 הוא המנהיג והשולט, לעתיד
 64 לבוא הנקבה היא זו שתנהיג
 65 ו'תסובב' את האיש **וְאֵז יִהְיֶה**
 66 **שֵׁם בִּין** בחינת נקבה
 67 **לְמַעַלָּה מִשֵּׁם מ"ה**²⁶
 68 בחינת זכר.

49 **וְזֶהוּ שְׁלַעֲתִיד לְבֹא יִהְיֶה הָעֵקֶר הַכּוֹס דְּדוֹד דְּוָקָא, כְּמֵאֲמַר**
 50 **רְבוּתֵינוּ ז"ל**²⁸ עֵתִיד הַקְּב"ה לַעֲשׂוֹת סְעוּדָה לְצַדִּיקִים כּו' **לְאַחַר שְׂאוּכְלִין וְשׁוֹתִין נוֹתְנִין לוֹ לְאַבְרָהָם אֲבִינוּ כּו' שֶׁל**
 51 **בְּרָכָה לְבָרֵךְ וְאוֹמֵר לְהֵן אֵינִי מְבָרֵךְ כּו' לִיִּצְחָק כּו' לִיִּצְחָק**
 52 **וְכו', אוֹמֵר לוֹ לְדוֹד טַל וּבָרֵךְ, אוֹמֵר לְהֵן, אֲנִי אֲבָרֵךְ וְלִי**
 53 **נְאֻה לְבָרֵךְ,** הרי שכוס הברכה של דוד יהיה העיקרי והחשוב ביותר אפילו
 54 ביחס לאבות אברהם יצחק ויעקב **לְפִי שְׁלַעֲתִיד לְבֹא יִמְשְׁכוּ**
 55 **בְּסִפְרֵת הַמַּלְכוּת** שכיום היא הספירה הנחותה ביותר **כָּל הַגְּלוּיִים**
 56 של האורות האלוקיים **הַיּוֹתֵר נִעְלִים, שְׁזָהוּ מַה שְׁפָתוֹב בְּגִמְרָא**²⁹
 57 **שְׁכּוֹס דְּדוֹד לְעֵתִיד לְבֹא יִהְיֶה** גדול מאד **מְחִזִּיק** מכיל כשיעור
 58 **רַכ"א לּוֹגִין, שְׁנֵאֲמַר**³⁰ **כּוֹסֵי רְוִיָה, רְוִיָה בְּגִמְטְרִיא רַכ"א,**
 59 **בְּחִינַת אֲרִיָּה**³¹, 'אריך אנפין' שהיא בחינה ב'כתר' שלמעלה מעשר
 60 הספירות וגם המספר רכ"א אותיות 'אריך' מורה על בחינה זו **שְׁיִמְשֵׁךְ**
 61 **וַיִּתְגַּלֶּה אֵז בְּבְחִינַת הַמַּלְכוּת** תוספת האורות האלוקיים הנעלים הללו.
 62

(25) ראה גם ד"ה בראשית ברא דש"פ בראשית פ"ג (סה"מ תשכ"ו ע' מ). (26) ראה תו"א ויחי מז, ד ואילך. (27) ירמי' לא, כא.
 (28) פסחים קיט, ב. (29) יומא עו, א. (30) תהלים כג, ה. (31) ראה תו"א תולדות יט, רע"א. סידור עם דא"ח נב, ב.

שבת פרשת ויצא, יו"ד כסלו, ה'תשכ"ו

יא

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 (ה) וַיּוֹבֵן בְּתוֹסַפֵּת בְּאוּר עַל־פִּי הַמִּבְּאֵר בְּהַמְשֵׁךְ הַמַּאֲמָר
2 הַנִּלְדָּה דְגַבִּיעַ הַכֶּסֶף (שְׁנַמְצָא בְּכַתְב־יָד, וְעַדִּין לֹא נִדְפַס³²),
3 לגבי הַבְּדֵל נוסף בין הזמן הזה, זמן הגלות, לעתיד לבוא שְׁבִזְמַן הַזֶּה
4 שֵׁיף עֲנִין הַבְּכוּרָה לְרֵאוּבֵן, וְלַעֲתִיד לְבֹא יִהְיֶה עֲנִין הַבְּכוּרָה
5 לְיוֹסֵף³³ כדברי חכמינו ז"ל
6 שיעקב העביר את הבכורה
7 מראובן ליוסף. וְהַעֲנִין בְּזֶה,
8 לפי המשמעות הפנימית דְהַגְּהָה,
9 החלוקה ההבדל בין רֵאוּבֵן
10 לְיוֹסֵף הוא שְׁרֵאוּבֵן הוא
11 בְּכוֹר לְאָב, בנו הראשון של
12 יעקב אבינו וְיוֹסֵף הוא
13 בְּכוֹר לְאָם בנו הראשון של
14 רחל אמנו. וְלִכְן, בְּזִמְן הַזֶּה
15 שֶׁהִסְדֵּר של התגלות והמשכת
16 האור האלוקי מלמעלה למטה
17 הוא בְּאֶפֶן דְּמִשְׁפִּיעַ
18 וּמִקְבֵּל, וְהַדְּבָר הַזֶּה
19 הָעֵקֶר, כי הוא המשפיע שֵׁיף
20 עֲנִין הַבְּכוּרָה שהוא מעלה
21 וְחַשְׁבוֹת לְרֵאוּבֵן, שְׁהוּא
22 בְּכוֹר לְאָב, היינו שמעלת
23 הבכורה שלו נובעת מאביו,
24 המשפיע, מִה־שְׁאִין־כֵּן
25 לַעֲתִיד לְבֹא שְׂאֵז נִקְבָּה
26 תְּסוּבֵב גְּבֵר, והמקבל יהיה
27 בדרגה יותר גבוהה מהמשפיע
28 אֲזִי יִהְיֶה עֲנִין הַבְּכוּרָה
29 לְיוֹסֵף, שְׁהוּא בְּכוֹר לְאָם
30 בחינת נקבה שאו ה'בכורה'
31 והמעלה תהיה אצלה ולא אצל
32 האב.
33 וְזֶהוּ גַם מֵה שְׁמִצִּינוּ
34 שְׁבִתְחִלָּה הִיתָה הָעֵבוּדָה
35 בְּמִשְׁכַּן בְּכוּרוֹת³⁴,
36 וְלֵאחֲרֵי כֵן נִטְלָה
37 הָעֵבוּדָה מִהַבְּכוּרוֹת
38 וְנִתְּנָה לְכַהֲנִים [בְּגִלְל חֹטָא הָעֵגֶל³⁵,
39 בו שְׁקָשׁוּר עִם חֹטָא עֵץ הַדַּעַת, שְׁסִבְתּוֹ של חטא עץ הדעת הוא
40 עֲנִין מַעוּט הַלְּבָנָה, שבגללו נוצרה נתינת מקום לענין של חטא וחסרון
41 בעולם שְׁנַעֲשֶׂה מִיעוּט מַצַּד שְׁבִירַת הַכְּלִים דְּתַהוּ כמבואר בחסידות
42 שהעולמות במתכונתם הנוכחית, עם 'סדר השתלשלות' הדרגתי ומסודר ועשר

43 ספירות שהאורות שלהם מלובשים בתוך כלים ראויים לקליטתם, נקראים
44 'עולם התיקון', אך ל'תיקון' קדם 'עולם התוהו' בו היו אורות מרובים וכלים
45 מועטים, מצב שגרם ל'שבירת הכלים' ו'נפילה' של ניצוצות קדושה ואלוקות
46 לתחומים שמחוץ לגבולות הקדושה (כְּפִי שְׁמִבְאֵר כ"ק מו"ח
47 אֲדַמּוּ"ר בְּמַאֲמְרֵי י"ב
48 י"ג תמוז³⁶).
49 וּבְמִקּוֹם אַחֵר³⁷ מִבְּאֵר
50 שְׁעִנֵּן זֶה שְׁבִתְחִילָה נִעֲשֶׂתָה
51 הָעֵבוּדָה בְּמִשְׁכַּן עַל יְדֵי הַבְּכוּרִים
52 ואחרי־כך נִיטְלָה מִהַבְּכוּרִים
53 וְנִיתְּנָה לְכוהֲנִים קָשׁוּר עִם
54 מַחְלַקַת קִרְחָ וְעַדְתּוֹ,
55 שְׁלּוּלֵי זֹאת הָיוּ הַבְּכוּרִים
56 מְשֻׁרְתִים לְכַהֲנִים, וְכַדִּי
57 לְתַקֵּן הַמַּעֲוֹת דְּקִרְחָ
58 וְעַדְתּוֹ שְׁרָצוּ הַלְּוִיִּם קוֹרָה
59 שהיה מבני לוי וכן הנלווים אליו
60 טענו מדוע דווקא אהרן ובניו
61 נבחרו להיות כוהנים, ובקשו
62 להקטיר קטורת לַהֲיֹת
63 כַּהֲנִים, וכדי לתקן את טעותם
64 נִתְחַלְּפוּ הַתְּפִקִּידִים. ובמקום
65 שהבכורים ישרתו את הכוהנים,
66 נִקְבְּעוּ הַתְּפִקִּידִים לַהֲיֹת
67 הַלְּוִיִּם מְשֻׁרְתִים וְטַפְלִים
68 לְכַהֲנִים כתיקון על כך שחלק
69 מבני לוי התנגדו לכהונה].
70 וְהַעֲנִין בְּזֶה, דְהַגְּהָה, יֵשׁ
71 הַפְּרָשׁ הַבְּדֵל בֵּין יַחֲוֹס
72 הַכַּהֲנִים לְיַחֲוֹס הַבְּכוּרִים,
73 שְׁהַכַּהֲנִים נִמְשָׁךְ לָהֶם
74 עֲנִין הַכַּהֲנִים מִהָאָב,
75 וְאֵלּוּ בְּנוֹגַע לָהֶם אֵין
76 נִפְקָא־מִינָה אִם הִיא
77 כַּהֲנָתָ אוּ יִשְׂרָאֵלִית,
78 שְׁהִיא יִשְׂרָאֵלִית אוּ לְוִיָּה
79 שְׁנִשְׂאֵת לְכַהֵן, הַבֵּן הוֹלֵךְ
80 אַחֵר הָאָב³⁸ והוא כהן. מִה־שְׁאִין־כֵּן בְּעֲנִין הַבְּכוּרִים הָרִי זֶה
81 לְהַפְּךָ, שְׁקָדַשְׁתָּ הַבְּכוֹר תְּלוּיָה וְנִמְשַׁכְתָּ מִהָאָם דְּוָקָא, דְּהִינּוּ
82 שְׁהוּא בְּכוֹר לְאָמוּ, כְּמוֹ שְׁפָתוּב³⁹ קָדַשׁ לִי כָּל בְּכוֹר פֶּטֶר
83 כָּל רַחֵם גּוֹ' הִיא מְפּוֹרֶשׁתָּ שֶׁחַשְׁבִּיבוֹת וְהַקְדוּשָׁה שֶׁל הַבְּכוֹר נּוֹבַעַת מֵהַעֲבוּדָה
84 שהוא בכור לאימו ("פטר רחם").

(32) נדפס לאח"ז במאמרי אדמו"ר האמצעי הנ"ל ע' שג ואילך. וראה גם אוה"ת שם שמג, ב ואילך. (33) ראה גם ב"ב קכג, א. (34) "רפצ"ח, ד. (35) משנה זכחים קיב, ב. במדב"ר פ"ו, ב. (36) במדב"ר שם. (37) ד"ה על כן יאמרו המושלים תרצ"א (סה"מ תרצ"א ע' שיו ואילך). (38) אוה"ת קרח ע' תשכו ואילך. (39) סה"מ תרכ"ז ע' שמו. (40) משנה קידושין סו, ב. (41) בא יג, ב.

ביאור בדרך אפשר

1 וְלֶכֶן, בְּזִמְנֵי הַזֶּה כִּאֲשֶׁר יֵשׁ בְּעוֹלָם תְּעוּבָתוֹת שֶׁל טוֹב וְרַע שֶׁהָעֲבוּדָה
 2 הִיא בְּעֵינֵי הַבְּרוּרִים, שְׁנוּעָדוּ לְהַפְרִיד אֶת הַטוֹב מֵהָרַע וְלַהֲעֵלְתוֹ
 3 לְקָדוּשָׁה, וְאוֹפֵן הַבִּירוּר הוּא (כְּמִבּוּאָר לְעִיל) שְׁמ"ה בְּחִינַת הַזִּכֵּר, הַמְשַׁפֵּיעַ
 4 מְבַרֵּר ב"ן, בְּחִינַת הַמְקַבֵּל הַנִּקְבָּה לְפִי שֶׁהֶעֱקָר הוּא הַדְּבָר, הַזִּכֵּר
 5 הַמְשַׁפֵּיעַ. וְהַנּוֹקְבָא הַנִּקְבָּה,
 6 הַמְקַבֵּל טְפִלָּה לּו, אֲזִי
 7 הָעֲבוּדָה הִיא בְּפָנֵינוּ
 8 שְׁמִתִּיחִסִּים אַחַר הָאָב
 9 וּמַעֲלָתָם וְקָדוּשָׁתָם נּוֹבַעַת
 10 מֵהִיוּתָם בְּנִים לְאֲבֵיהֶם, הַזִּכֵּר
 11 הַמְשַׁפֵּיעַ. אֲף לְעֵתִיד
 12 לְבֹא⁴⁰, כְּשִׁישְׁלֵם הַבְּרוּר,
 13 וְכִבְרָ לֹא יִהְיֶה צוּרָח בְּעֲבוּרָת
 14 הַבִּירוּרִים וְהַנּוֹקְבָא שְׂכִיּוֹם
 15 הִיא טְפִלָּה אֶל הַזִּכֵּר שֶׁהוּא
 16 הַעֵינֵק תַּתְּעַלָּה לְהִיּוֹת
 17 נִקְבָּה תְּסוּכָב גְּבֵר, אֲזִי
 18 תַּהִיָּה הָעֲבוּדָה בְּבִכּוּרִים
 19 שְׁקָדְשָׁתָם תְּלוּיָה
 20 וְנִמְשָׁכָת מֵהָאֵם וְנוֹבַעַת
 21 מֵהַנִּקְבָּה, הַמְקַבֵּל.
 22 (ו) אֲף עֲדִין צָרִיף לְהִבִּין,
 23 דְּהִנְהָ, מַצִּינוּ סְתִירָה לְכַאוּרָה
 24 לְאִמּוֹר לְעִיל שְׁעִינֵן הַבְּכוּרָה
 25 (בְּשׁוּנָה מַעֲנִינֵן הַכְּהוּנָה) נּוֹבַע
 26 מֵהָאֵם כִּי אֲף שְׁקָדְשָׁתָם
 27 הַבְּכוּרִים לְעִינֵין פְּרִיּוֹן הַבֵּן
 28 תְּלוּיָה וְנִמְשָׁכָת מֵהָאֵם,
 29 מִכָּל־מְקוֹם, בְּכוּר
 30 לְנִחְלָה לְהִיּוֹת יוֹרֵשׁ פִּי שְׁנִיִּים
 31 מִנְּכִסֵּי אֲבִיו אַחֲרַי פְּטִירָתוֹ הוּא
 32 בְּכוּר מֵהָאָב דְּוָקָא⁴¹,
 33 וְכִמּוֹ שְׂכָתוֹב⁴² בְּתוּרָה
 34 שֶׁהִסִּיבָה לִכְן הִיא כִּי הוּא
 35 הַבֵּן הַבְּכוּרִים רִאשִׁית אוֹנוֹ
 36 כּוֹחוֹ שֶׁל אֲבִיו, וְלִכְן לּוֹ
 37 מְשַׁפֵּט הַבְּכוּרָה (לְטוֹל
 38 פִּי שְׁנִיִּים), וְהִרִי גַם
 39 לְעֵתִיד לְבֹא יְהִיָּה כֵן, וְלֹא יִחַל שִׁינוּי בְּהַלְכָה שֶׁהַבְּכוּר נּוֹטֵל פִּי שְׁנִיִּים
 40 שְׁהִרִי הַתּוֹרָה וּמִצּוֹת לֹא יִבְטְלוּ לְעֵתִיד לְבֹא, דְּהַתּוֹרָה

ביאור בדרך אפשר

41 הַזֹּאת לֹא תִּהְיֶה מְחַלְפֶּת⁴³, וּמִקְרָא מְלֵא דְבַר הַבְּתוּבָה⁴⁴ כִּי
 42 תִּהְיִין לְאִישׁ שְׁתֵּי נְשִׁים, הָאֲחַת אֶהוּבָה (כְּמוֹ רַחֵל) וְהָאֲחַת
 43 שְׁנוּאָה (כְּמוֹ לֵאָה) גו' וְהִיא הַבֵּן הַבְּכוּר לְשִׁנְיָאָה (רְאוּבֵן,
 44 שֶׁהוּא בְּכוּר לְאֲבִיו) גו', לֹא יוֹכֵל לְבַכֵּר אֶת בֵּן הָאֶהוּבָה
 45 (יוֹסֵף, שֶׁהוּא בְּכוּר
 46 לְאִמּוֹ) עַל פְּנֵי בֵּן
 47 הַשְּׁנוּאָה הַבְּכוּר (לְאֲבִיו)
 48 וְהַלְכָה זֶה תִּשְׁאֵר בְּכָל תְּקִפָּה גַם
 49 לְעֵתִיד לְבֹא. וְצָרִיף לְהִבִּין,
 50 דְּכִיּוֹן שְׁלַעֲתִיד לְבֹא
 51 תַּתְּעַלָּה הַנּוֹקְבָא דְּוָקָא,
 52 וּמַעֲלָתָה תִּהְיֶה יוֹתֵר גְּדוּלָּה
 53 וְיוֹתֵר נְעֻלִית מִמַּעֲלַת הַזִּכֵּר
 54 שְׁלֶכֶן תַּהִיָּה הָעֲבוּדָה
 55 בְּבִכּוּרִים שְׁקָדְשָׁתָם
 56 תְּלוּיָה בָּאֵם, וְלֹא בְּכוּהֵנִים
 57 שְׁקָדוּשָׁתָם נּוֹבַעַת מֵהָאָב אֵם
 58 כֵּן, לְמָה יְהִיָּה דִין בְּכוּר
 59 לְנִחְלָה תְּלוּיָה בָּאָב דְּוָקָא
 60 וְהִרִי הָאֵם תִּהְיֶה הַעֵינֵק וְלֹא
 61 הָאָב.?
 62 וְהַבְּאוּר בְּזָה, שְׁעִינֵן
 63 הִירוּשָׁה מֵאֵב לְבֵן לְעֵתִיד
 64 לְבֹא הוּא תְּשִׁלוּם שְׂכָר
 65 עַל כְּלָלוֹת הָעֲבוּדָה בְּזִמְנֵן
 66 הַזֶּה, וְכִיּוֹן שֶׁהָעֲבוּדָה
 67 בְּזִמְנֵן הַזֶּה בְּעֵינֵי הַבְּרוּרִים
 68 הִתְהַ עַל־יְדֵי שֵׁם מ"ה
 69 דְּוָקָא, מַצִּד מַעֲלַת הַדְּבָר,
 70 הַזִּכֵּר, אִישׁ דְּרַכּוֹ לְכַבֵּשׁ
 71 (כְּפַ"ל), לְכֵן, גַּם לְעֵתִיד
 72 לְבֹא שְׁתַּתְּעַלָּה הַנּוֹקְבָא
 73 וּמַעֲלָתָה תִּהְיֶה יוֹתֵר גְּדוּלָּה
 74 מִמַּעֲלַת הַזִּכֵּר (שְׁלֶכֶן תַּהִיָּה
 75 אֲזִי הָעֲבוּדָה בְּבִכּוּרִים
 76 שְׁקָדְשָׁתָם תְּלוּיָה בָּאֵם
 77 דְּוָקָא), בְּכָל זֹאת יְהִיָּה עֲנִינֵן
 78 הַנִּחְלָה תְּלוּיָה בְּבִכּוּר לְאָב,
 79 לְהִיּוֹתוֹ תְּשִׁלוּם שְׂכָר עַל הָעֲבוּדָה בְּזִמְנֵן הַזֶּה כְּכַח הַדְּבָר
 80 דְּוָקָא כִּי כָלל הוּא שֶׁהַשְּׂכָר הוּא מֵעֵין הַעֲבוּרָה.

(40) ראה גם לקוטי תורה להאריז"ל יחזקאל. (41) משנה רפ"ח דבכורות. (42) תצא כא, יז. (43) עיקר הט' מ"ג העיקרים (פירוש המשניות להרמב"ם סנהדרין הקדמה לפרק חלק). וראה רמב"ם הל' יסוה"ת רפ"ט. הל' מלכים פי"א סוף ה"ג. (44) תצא שם, טו-טז.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 ז והנה בענין עלית הנוקבא לעתיד לבא גופא, עצמו, ישנן
 2 כמה דרגות. ויוכן בהקדם הבאור במאמר רבותינו ז"ל⁴⁵
 3 עתידה אשה שתלד לבוא, בימות המשיח בכל יום, שיש
 4 בזה ב' פרושים. פרוש הא', שלאחרי ביאה אחת תוסיף
 5 ותלד בכל יום⁴⁶ מבלי
 6 שיהיה צורך בביאה נוספת.
 7 ופרוש הב', שתלד בכל
 8 יום ללא ביאה כלל⁴⁷,
 9 אפילו לא ביאה אחת
 10 בתחילה. ועל-דרך מאמר
 11 רבותינו ז"ל⁴⁵ עתידה
 12 ארץ ישראל שתוציא
 13 גלוסקאות וכלי מילת,
 14 היינו, שהארץ תוציא
 15 מעצמה, ללא חרישה
 16 וזריעה כלל, שזהו לפי
 17 שבחינת המלכות (ארץ)
 18 תתעלה ביותר, עד שלא
 19 תצטרך למשפיע כלל וכך
 20 גם לגבי לידה בכל יום, שתהיה
 21 ללא כל צורך במשפיע זכר.
 22 ושני הפרושים אמת,
 23 פידוע⁴⁸ שלעתיד לבא
 24 יהיו ב' תקופות, תקופה
 25 ראשונה שבה עדיין יהיו בימות
 26 המשיח דברים דומים לזמן
 27 הגלות ותקופה שניה שבה מצב
 28 העולם יתעלה לאין ערוך ואם
 29 כן, בתקופה הראשונה
 30 תלד אשה בכל יום
 31 מביאה אחת, והינו,
 32 שאף שתתעלה הנוקבא
 33 כו', כבר בתקופה הראשונה
 34 מפל-מקום, עדין תצטרך
 35 למעלת הדכר, הזכר
 36 המשפיע אלא שיהיה
 37 מספיק ביאה אחת ללידות
 38 רבות. אמנם, בתקופה
 39 השנייה תתעלה הנוקבא
 40 ביותר, עד שלא תצטרך
 41 לדכר כלל ותלד בכוח עצמה.
 42 ועל-פי-יזה מוכן שבתקופה השנייה דלעתיד לבא יהיה גם

ז והנה בענין עלית הנוקבא לעתיד לבא גופא, ישנן
 כמה דרגות. ויוכן בהקדם הבאור במאמר
 רבותינו ז"ל⁴⁵ עתידה אשה שתלד בכל יום, שיש בזה
 ב' פרושים. פרוש הא', שלאחרי ביאה אחת תוסיף
 ותלד בכל יום⁴⁶. ופרוש הב', שתלד בכל יום ללא ביאה
 כלל⁴⁷, אפילו לא ביאה אחת. ועל-דרך מאמר רבותינו
 ז"ל⁴⁵ עתידה ארץ ישראל שתוציא גלוסקאות וכלי
 מילת, היינו, שהארץ תוציא מעצמה, ללא חרישה
 וזריעה כלל, שזהו לפי שבחינת המלכות (ארץ) תתעלה
 ביותר, עד שלא תצטרך למשפיע כלל. ושני הפרושים
 אמת, פידוע⁴⁸ שלעתיד לבא יהיו ב' תקופות, ואם כן,
 בתקופה הראשונה תלד אשה בכל יום מביאה אחת,
 והינו, שאף שתתעלה הנוקבא כו', מפל-מקום, עדין
 תצטרך למעלת הדכר, אלא שיהיה מספיק ביאה אחת.
 אמנם, בתקופה השנייה תתעלה הנוקבא ביותר, עד שלא
 תצטרך לדכר כלל. ועל-פי-יזה מוכן שבתקופה השנייה
 דלעתיד לבא יהיה גם דין בכור לנחלה מן האם (ולא
 מן האב), שהרי האם תוליד בכח עצמה ללא השפעת
 האב כלל. והענין בזה, שבתקופה הראשונה דלעתיד
 לבא יהיה ענין הירושה כמו שהוא תשלום שכר על
 העבודה בזמן הזה, ולכן יהיה דין בכור לנחלה מן
 האב, כיון שהעבודה בזמן הזה היתה בכח הדכורא,
 מ"ה שמברר ב"ן. אבל לאחרי-יזה יהיה זמן (ויתירה
 מזה) — למעלה מענין הזמן) נעלה יותר גם מהענין
 דתשלום שכר על העבודה בזמן הזה, אלא תורה חדשה
 מאתי תצא⁴⁹, ואז יהיה גם בכור לנחלה מן האם (כמו
 שתהיה העבודה בפכורים מן האם), שזוהי גם מעלת
 הפכורה דיוסף, שהיה בכור לאמו, לגבי הפכורה
 דראובן, שהיה בכור לאביו, והינו לפי שאז יתעלה שם
 ב"ן למעלה משם מ"ה.

43 דין בכור לנחלה מן האם (ולא מן האב), שהרי האם תוליד
 44 בכח עצמה ללא השפעת האב כלל כך שלא תהיה שום מעלה
 45 וחשיבות של בכור לאב שהרי הלידה תהיה מכוחה של האם ללא האב.
 46 והענין בזה, שבתקופה הראשונה דלעתיד לבא עדיין תהיה
 47 חשיבות לבכורה מן האב (אף
 48 שגם אז כבר תתגלה מעלת האם
 49 על האב) כי בתקופה הראשונה
 יהיה ענין הירושה כמו
 שהוא תשלום שכר על
 העבודה בזמן הזה, ולכן
 יהיה דין בכור לנחלה מן
 האב, כיון שהעבודה
 בזמן הזה היתה בכח
 הדכורא, מ"ה שמברר
 ב"ן וכאמור השכר הוא מעין
 העבודה עצמה. אבל
 לאחרי-יזה עם סיום התקופה
 הראשונה הווי יהיה זמן
 (ויתירה מזה) — למעלה
 מענין הזמן) נעלה יותר
 גם מהענין דתשלום
 שכר על העבודה בזמן
 הזה, ובעוד שההתגלות
 מלמעלה בתקופה הראשונה
 תהיה בהתאם לעבודה בזמן
 הגלות ובתור תשלום שכר עליה
 הרי בתקופה השנייה של ימות
 המשיח ההתגלות האלוקית
 תהיה מעל ומעבר למה
 שהעבודה בזמן הזה יכולה
 לגרום אלא תורה חדשה
 מאתי תצא⁴⁹, ואז יהיה
 גם בכור לנחלה מן האם
 (כמו שתהיה העבודה
 בפכורים מן האם),
 שזוהי גם מעלת הפכורה
 דיוסף, שהיה בכור לאמו,
 לגבי הפכורה
 דראובן, שהיה בכור לאביו,
 והינו לפי שאז
 יתעלה שם ב"ן בחינת הנקבה
 למעלה משם מ"ה בחינת הזכר
 ולכן בכור לאימו יהיה נעלה יותר מהבכור לאביו.

(45) שבת ל, ב. (46) ראה גם תניא אגה"ק סכ"ו (קמג, ריש ע"ב), ובשיעורים לספר התניא שם. לקו"ש ח"י"ב ע' 178. (47) מאמרי אדמו"ר האמצעי שם ע' שז. ויקרא ח"ב ע' תערב. ביאורי הזהר להצ"צ ח"ב ע' תתכח. (48) ראה גם לקו"ש חט"ו ס"ע 141 ואילך. חכ"ז ע' 198 ואילך. (49) ישעי' נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג.

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה

ביאור בדרך אפשר

1 אָמַנְם בשונה מהמעלה של האם, הנקבה, לעתיד לבוא שמצד עצמה תהיה
 2 יותר נעלית מהאב מְעֵלְתוֹ שֶׁל יוֹסֵף הִיא (לא מְצַד עֲצָמוֹ, אֶלֶּא)
 3 רק מְצַד הַיּוֹתוֹ בְּכוֹר לְאָמוֹ, וְהִינּוּ, דְּכִינּוֹן שְׁלֻעְתִּיד-לְבֹא
 4 תִּגְדֵּל מְעֵלַת הָאִמָּהוֹת בְּאִפְּן שְׁנִקְבָה תְּסוּבֵב גָּבֵר, לְכֵן תִּגְדֵּל
 5 מְעֵלַת יוֹסֵף שֶׁהוּא בְּכוֹר
 6 לְאָמוֹ לְגַבֵּי רְאוּבֵן שֶׁהוּא
 7 בְּכוֹר לְאָבִיו. אֲבָל בְּנוֹגַע
 8 לְמְעֵלַת הַשְּׂבָטִים מְצַד
 9 עֲצָמָם, לא מכוח האב והאם,
 10 הָרִי גַם לְעֵתִיד-לְבֹא
 11 שְׁיוֹסֵף יִהְיֶה בְּמִדְרָגָה
 12 נְעִלִית בְּיוֹתֵר, כַּמֵּתַחִיב מִכֵּךְ
 13 שֶׁהוּא בְּכוֹר לְאִימוֹ וְאוֹ תִּתְגַּלֵּה
 14 מְעֵלַת הָאֵם עַל הָאֵב, כִּכֵּל זֹאת
 15 יִהְיֶה עֲנִין הַמַּלְכוּת (לֹא
 16 אֲצֵל יוֹסֵף, אֶלֶּא) אֲצֵל
 17 שְׂבָט יְהוּדָה דְּוָקָא, כְּמוֹ
 18 שְׂפָתוֹב⁵⁰ וְדוֹד עֲבָדֵי
 19 שֶׁהוּא מִשְׂבַּט יְהוּדָה נְשִׂיא
 20 לָהֶם לְבִנֵי יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם,
 21 וְהִינּוּ, לְפִי שְׁלֻעְתִּיד-לְבֹא
 22 תִּתְעַלֶּה בְּחִינַת הַמַּלְכוּת,
 23 בְּחִינַתוֹ שֶׁל דָּוִד⁵¹, יוֹתֵר
 24 מִבְּחִינַת יְסוֹד, בְּחִינַתוֹ
 25 שֶׁל יוֹסֵף, כַּמְבֹאֵר לְעֵיל
 26 בְּאִרְיֻכּוֹת שְׂבוּמָן הַזֶּה עֲלִיית
 27 הַמַּלְכוּת הִיא לְבַחֲנֵת יְסוֹד אֲבָל
 28 לְעֵתִיד לְבֹא הָעֲלִייה שֶׁל
 29 הַמַּלְכוּת תִּהְיֶה לְמַעֲלָה מִמְעֵלַת
 30 הַיְסוֹד שֶׁזֶהוּ הָעֲלִוּי דְשָׁם
 31 בְּ"ן יוֹתֵר מִשָּׁם מ"ה,
 32 וְכַנ"ל (סְעִיף ד')
 33 שְׁלֻעְתִּיד-לְבֹא יִהְיֶה כּוֹס
 34 יְשׁוּעוֹת דְּדוֹד לְמַעֲלָה
 35 מִגְּבִיעַ הַכֶּסֶף דְּיוֹסֵף,
 36 וְלִכֵּן יֵאמֵר דָּוִד דְּוָקָא אֲנִי
 37 אֲבָרָךְ וְלִי נֹאֶה לְבָרָךְ בְּכוֹס
 38 שֶׁל בְּרַכָּה הַמִּיּוֹחַד וְהַנְעֵלָה שֶׁלוֹ
 39 (כַּאֲמוֹר לְעֵיל).

40 (ח) וּבָזָה יוֹכֵן גַּם מֵה שְׂפָתוֹב וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שְׁבַע וַיֵּלֶךְ
 41 חֲרָנָה, וְשִׁכּוֹתוֹ לְסִיּוּם הָעֲנִין, וְשִׁבְתִּי בְּשָׁלוֹם גּוֹ' וְהָאֵבָן
 42 הַזֹּאת גּוֹ' יִהְיֶה בֵּית אֱלֹקִים וַיְבֹאוּ הַדְּיוּקִים שֶׁנִּשְׂאָלוּ בְּתַחֲלִיל הַמֵּאמֶר.

ביאור בדרך אפשר

43 דְּהִנֵּה, פְּלָלוֹת עֲבוֹדַת יַעֲקֹב לְאַחֲרֵי יֵצִיאָתוֹ מִבְּאֵר שְׁבַע מִקּוֹם
 44 נִעְלָה בְּיוֹתֵר לִילָף לְלַכַּת לְחָרָן, חֲרוֹן אָף שֶׁל עוֹלָם, מִקּוֹם נְחוּת
 45 בְּיוֹתֵר, הִיא עֲבוֹדַת הַבְּרוּרִים, שֶׁזֶהוּ עֲנִין בְּרוּר שָׁם בְּ"ן
 46 הַמִּקְבֵּל, הַתַּחֲתוֹן, עַל-יְדֵי שָׁם מ"ה הַמְשַׁפֵּיעַ, הָעֲלִיּוֹן. אָף בְּגִמְר
 47 הַבְּרוּרִים לְעֵתִיד לְבֹא
 48 תוֹשֵׁלִם וְתַסְתִּיִּם עֲבוֹדַת
 49 הַבְּרוּרִים וְכֵל נִיצוּצוֹת הַקְּדוּשָׁה
 50 שֶׁבְעוֹלָם כִּכֵּר יִתְעַלֶּה
 51 שָׁם בְּ"ן הַמִּקְבֵּל, הַנִּקְבָה
 52 לְמַעֲלָה מִשָּׁם מ"ה
 53 הַמְשַׁפֵּיעַ, הַזְכּוֹר. וְזֶהוּ מֵה
 54 שְׁנֵאֲמַר בְּדַבְרֵי יַעֲקֹב אֲבִינוֹ
 55 וְהָאֵבָן הַזֹּאת גּוֹ' שֶׁהִיא
 56 אֲבֵן פְּשוּטָה לְכַאוּרָה יִהְיֶה
 57 בֵּית אֱלֹקִים, דְּהִנֵּה שָׁם
 58 אֵבָן הַמְּוֹרָכָה מֵהַאֲוִתוֹת אִבְיָן
 59 מוֹרָה שְׁשָׂרְשָׁה מִשָּׁם
 60 אֲלוּקֵי וְכוּחַ רוּחַנִי הָעוֹלָה
 61 בְּ"ן בְּמִסְפָּרוֹ, וְעוֹד אֶלְף
 62 נוֹסְפַת מִשָּׁם אַחַר לְטַעַם
 63 הַיְדוּעַ לְיוֹצְרָה (כְּמוֹ
 64 שְׂפָתוֹב רַבְּנוֹ הַזֶּקֶן
 65 בְּתַנְיָא⁵²). וְהִינּוּ, שְׂאֵבָן
 66 קְשׁוּרָה עִם פְּלָלוֹת הָעֲנִין
 67 דְּעֲבוֹדַת הַבְּרוּרִים שֶׁהוּא
 68 עֲנִין בְּרוּר שָׁם בְּ"ן עַל-
 69 יְדֵי שָׁם מ"ה. וְעַל זֶה עַל
 70 הַהֲתַעֲלוֹת שֶׁל הָאֵבָן מֵאֵבָן
 71 פְּשוּטָה וְנַחוּתָה לְהִיּוֹת בֵּית
 72 אֲלוּקִים נִעְלָה בְּיוֹתֵר נֵאֲמַר⁵³
 73 אֵבָן מְאֹסוֹ הַבּוֹנִים לְרוּב
 74 הַפְּשׁוּטוֹת וְהַנְּחִיתוֹת שֶׁלָּה
 75 הִיְתָה בְּסוּפוֹ שֶׁל דָּבָר לְרֹאשׁ
 76 פְּנֵה וּזְכַתָּה לְחִשְׁבּוֹת גְּדוּלָה
 77 בְּיוֹתֵר, וּבְפִנְיִמִיּוֹת הַדְּבָרִים
 78 הַכּוֹנֵנָה לְסַפִּירַת הַמַּלְכוּת
 79 הִינּוּ, שְׂבִיזְמָן הַזֶּה
 80 שְׂבִיחַת הַמַּלְכוּת רַגְלִיָּה
 81 יוֹרְדוֹת מְוֹת עַד לְדַרְגוֹת כֵּל
 82 כֵּךְ נְמוּכּוֹת שְׂאִין בְּהֵם חַיִּים ("מוֹת") וְהִיא יוֹרֵדַת לְהַבִּיאַת הַשְּׁפַעָה לְמִקְוֹמוֹת
 83 הַנְּחוּתִים בְּיוֹתֵר עַל מֵנַת לְבָרָר בְּרוּרִים בְּבְרִיאָה-יֵצִירָה-עֲשִׂיָּה,
 84 אֲזִי אֵבָן מְאֹסוֹ הַבּוֹנִים, אָף לְעֵתִיד-לְבֹא בְּגִמְר הַבְּרוּרִים

(50) יחזקאל לו', כה. 51) ראה פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) בערכו. ובכ"מ. 52) שער היחוד והאמונה ספ"ז. 53) תהלים קיח, כב. וראה גם לקו"ת ברכה צט, ד ואילך.

ביאור בדרך אפשר

13 עישורים הרמוזים בכפל הלשון
 14 "עשר אעשרנו" דקאי שהכוונה
 15 היא על ב' הפחינות
 16 שפכתו, אריף ועתיק⁵⁴,
 17 כמבואר לעיל בתחילת המאמר
 18 שימשכו ויתגלו לעתיד-
 19 לבא בפחינת המלכות,
 20 שתתעלה עד כדי כך שיאירו בה
 21 אורות מ'כתר' שלמעלה מעשר
 22 הספירות שלכן יהיה דוד
 23 עבדי שעניינו הוא ספירת
 24 המלכות נשיא להם לעולם.

מאסו הבונים, אך לעתיד-לבא בגמר הברורים תהיה
 האבן לראש פנה, שזהו ענין העליה דשם ב"ן למעלה
 משם מ"ה. וכיון שלעתיד-לבא יתעלה שם ב"ן למעלה
 משם מ"ה, לכן האבן הזאת גו' יהיה בית אלקים. וזהו
 גם מה שמשים בכתוב וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו
 לך, ב' עשורין, דקאי על ב' הפחינות שפכתו, אריף
 ועתיק⁵⁴, שימשכו ויתגלו לעתיד-לבא בפחינת
 המלכות, שלכן יהיה דוד עבדי נשיא להם לעולם.

ביאור בדרך אפשר

1 תהיה האבן הזו עצמה
 2 לראש פנה, שזהו ענין
 3 העליה דשם ב"ן
 4 למעלה משם מ"ה.
 5 וכיון שלעתיד-לבא
 6 יתעלה שם ב"ן למעלה
 7 משם מ"ה, לכן האבן
 8 הזאת גו' שמקור חיותה היא
 9 משם ב"ן בתוספת אל"ף יהיה
 10 בית אלקים.
 11 וזהו גם מה שמשים
 12 בכתוב וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך, ב' עשורין, שני

(54) תו"א פרשתנו כב, ד.

אגרות קודש

ב"ה, י"ד כסלו, תשי"כ

ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מח' כסלו, בו כותב אודות זמן השכיבה וזמן הקימה שלו, ושואל דעתי, האם מתאים הסדר, או שיש לשנותו.

והנה נקודת הבוחן בהאמור צריכה להיות ע"ד המבואר בהלכות תלמוד תורה לרבנו הזקן, בהנוגע למלמד, שאין לו להיות נייעור בלילה באופן שלא יוכל ללמד היטב למחרת בבקר (ראה הלכות ת"ת סעיף י"ב פרק א') שמובן על דרך זה הוא גם כן בהנוגע לתורה לעצמו וכיון שמספר השעות לשינה, לא בכל אדם שוות הן, ותלוי בתכונת הגוף ובהרגל וכו'.

והשיעורים המובאים בפוסקים הם על דרך המיצוע והרוב, כי התורה על הרוב תדבר.

צריך לבחון בעצמו מספר השעות הדרושות לו לשינה, למען אשר בקומו יוכל ללמוד בהבנה הדרושה, ועל פי זה יקבע גם זמן השכיבה והקימה, ומובן שבכל אופן צריך להיות שמור זמן הקריאת שמע בבקר, ובעיקר נוגע זה בימות החמה.

בודאי מוסיף מזמן לזמן בשעות לימוד בתורה בכלל ובתורת החסידות בפרט, שהרי נצטוינו להעלות בקדש, ואין לך דבר העומד בפני הרצון.

בברכה לבשו"ט,

בשם כ"ק אדמו"ר שליטי"א

מזכיר